МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ОПТИМІЗАЦІЯ РИЗИКІВ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення підсумкового контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії

зі спеціальності 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ , протокол №12 від 06.04.2016

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Підсумковий контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни «Оптимізація ризиків банківської діяльності» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною проводиться у формі семестрового диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий залік – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Завданням заліку є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Під час семестрового контролю у формі диференційованого заліку підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум – 100 балів) визначається як сума (проста) балів за результати успішності здобувача при поточному контролі.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю, допуску до заліку, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 35 балів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Завдання 1

Підприємство «Експерт» впроваджує новий вид товару. Під час маркетингових досліджень було звернено увагу на можливі збитки, як результат не досить вивченого ринку збуту. Очікувані збитки складатимуть:

Показник	1	2	3
Si	600	800	-500
pi(c)	0,2	0,4	0,4

де Si – сума і-ї кредитної угоди (тис.грн.);

pi(c) – кредитний ризик щодо і-ї кредитної угоди.

Визначити можливу (сподівану) величину ризику, тобто збитків.

Завдання 2

Визначити:

ступінь ризикованості кредитного портфеля банку, який має такий вигляд:

Показник	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Si	100	350	800	650	200	900	750	150	400	500
pi(c)	0,2	0,3	0,1	0,5	0,4	0,6	0,05	0,3	0,15	0,25

на підставі наступних показників:

семіваріації, семіквадратичного відхилення та коефіцієнта асиметрії.

Завдання 3

Торгівельна фірма одержує вироби від трьох постачальників. Як показують спостереження, перший постачальник дає 1% браку, другий – 2%, третій – 3%.

Потрібно визначити частку продукції від кожного постачальника і з рівняння ризиків торгової фірми відносно кожного з них, визначити загальний ризик торгової фірми.

Оскільки вся інформація має імовірнісний характер, то ризик визначаємо також як імовірність деякої події (реалізація бракованого виробу).

Завдання 4

Кредитний портфель банку має вигляд:

i	1	2	3	4	5
S_i	100	350	800	650	200
$p_i(c)$	0,2	0,3	0,1	0,5	0,4

де S_i – сума позики (тис.грн.);

p_i – сукупний кредитний ризик щодо кредитної угоди.

До банку звернувся позичальник із клопотанням про надання йому позики в сумі 500 тис.грн. строком на 6 місяців.

У результаті проведеного аналізу кредитоспроможності позичальника було встановлено:

сукупний кредитний ризик щодо потенційної кредитної угоди p_i=0,5;

середньозважена ймовірність повної або часткової втрати позичених коштів P_{CP} =$0,3

середній строк затримки повернення кредиту (T_{CP}) =2 місяці.

Необхідно визначити відсоткову ставку за кредитною угодою з урахуванням ризику, якщо вільна від ризику ставка відсотка, що прогнозується на ринку банківських кредитів у період затримки повернення кредиту – 90%.

Завдання 5

Підприємство прагне оновити певну частку основного капіталу. Для цього клієнт звертається в банк за кредитом, сума якого становить А умовних одиниць. Банк отримав такі дані для величини *IRR* на основі вибірки, Обсяг якої n = 200:

M_B = 60%, σ_B = 7%, SSV_B = 5%, M_O = 56%,

σ_{MO} = 9%, SSV_{MO} = 4%, m = 96, k = 101.

У результаті застосування розпливчастого методу аналізу ієрархій отримано такі коефіцієнти: k_1 = 0,4, k_2 = 0,3, k_3 = 0,1, k_4 = 0,2.

Ставка відсотка за кредит 40%, γ = 0,95.

Зробити обґрунтовані висновки.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результат семестрового заліку оцінюється в балах і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Мінімально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 25.

Максимально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 40.

Виконання завдання підсумкового контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Підсумкова оцінка за залік з навчальної дисципліни «Оптимізація ризиків банківської діяльності» розраховується за формулою:

$$S = Z1 + Z2 + Z3 + Z4 + Z5,$$

де S – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх завдань підсумкового контролю (S=40);

Z1 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 1 підсумкового контролю (Z1=5);

Z2 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 2 підсумкового контролю (Z2=5);

Z3 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 3 підсумкового контролю (Z3=10);

Z4 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 2 підсумкового контролю (Z2=10);

Z5 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 3 підсумкового контролю (Z3=10).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Аналіз і управління економічним ризиком: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закладів / А.В. Матвійчук ; Вінниц.нац. технік.ун-т. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 219 с.

2. Аналіз моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посіб./В.В. Вітлинський, П.І. Верченко. – К. : КНЕУ, 2000. – 292 с.

3. Банківські ризики. Теорія та практика управління Примостка Людмила, Лисенок Алексей, Чуб Елена. / Монография КНЕУ, 2008. – 456 с.

4. Ризики в банківській системі країн Європейського Союзу: методи визначення та управління: /Савченко О. Г. / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2004. - 235 с.

5. Управління банківськими ризиками: навчальний посібник / Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана» ; ред. Л. Примостка. – 2-ге вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2009. – 600 с.

6. Управління кредитним ризиком банку: монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 86 с.

7. Управління ризиками в банківській діяльності: /Галапуп Н. Д./ Тернопільська академія народного господарства. – Т., 2001. – 225 с.

8. Управління ризиками та економічною безпекою: навч.-метод. посіб. для сам ост. вивч. дисципліни / [О.Д. Гудзинський, С.М. Судомир, Т.О. Гуренко, Н.В. Гайдамак]. – К.:ІПК ДСЗУ, 2010. – 237 с.

9. Ющенко В. А. Управління валютними ризиками: Навч. посібник / В. А. Ющенко, В. І. Міщенко. – К. : Знання, 1998. – 444 с.

4.2. Додаткова

10. Банківські операції: Підручник – 2-ге вид., випр. і доп. / А.М.Мороз, М.І.Савлук, М.Ф.Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон.наук, проф. А.М.Мороза. – К. : КНЕУ, 2002. – 476 с.

11. Беляков А.В. Банковские риски: проблемы учета, управления и регулирования: Разраб. по упр. банком / А.В.Беляков М. : БДЦ-пресс, 2003. – 256 с.

12. Внукова Н.Н.. Банковские операции: расчетное и кредитное обслуживание предприятий: Навч. посібник. – Харків : ВАТ «Модель Всесвіту», 2002. - 512 с.

13. Волкова Н.И., Герасименко Р.А., Чашко Т.А.. Управление банковской деятельностью: Учебно-практическое пособие / Под общей редакцией П.В.Егорова. – Донецк ООО «Юго-Восток Лтд», 2003. - 338 с.

14. Волошин ,И. В. Оценка банковских рисков: новые подходы/И.В.Волошин К. :Эльга, 2004. – 213 с.

15. Грюнинг Х. ван Брайович, Братанович С. Анализ банковских рисков: Система оценки корпоратив. упр. и упр. финансовым риском : Пер. с англ/Хенни ван Грюнинг, Соня Брайович Братанович; Вступ.сл. к рос.изд. : К.Р. Тагирбеков М. :Весь Мир, 2003. – 289 с.

16. Кабушкин С.Н Управление банковским кредитным риском: Учеб. пособие [для вузов]/С.Н.Кабушкин М. :Новое знание, 2004. – 336 с.

17. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення: монографія / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 153 с.

18. Круш П.В., Поліщук С.В. Оцінка бізнесу: Навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 264 с.

19. Лисенок ,О.В. Управління ризиками в банку: Автореф. дис. … канд. екон. наук : 08.04.01/О.В. Лисенок ;Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана К. , 2006. – 19 с.

20. Основы банковской деятельности (Банковское дело): Учебное пособие / Под ред. Тагирбекова К.Р. –М., Изд. дом «ИНФРА-М», Изд-во «Весь мир», 2001. – 720 с.

21. Соколов ,Ю.А. Амосова Н.А. Система страхования банковских рисков/Ю.А. Соколов, Н.А. Амосова М. :Элит, 2003. – 287 с.

22. Управление рисками: Учеб. Пособ. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб. : ОЦЭиМ, 2004. – 457 с.

23. Шелудько, Валентина Миколаївна. Фінансовий ринок: підручник / В. М. Шелудько. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2008. – 535 с.

4.3. Ресурси Інтернет

№ з/п	Назва видання	Адреса в Інтернеті
1	2	3
24.	Державний комітет статистики України	http://www.ukrstat.gov.ua
25.	Комітет економічних реформ	http://www.president.gov.ua
26.	Ліга Бізнес-Інформ	http:/www.liga.net
27.	Національне агентство України з питань розвитку та європейської інтеграції	http://www.investing.org.ua/ua/default/491
28.	Національний інститут стратегічних досліджень	http://www.niss.gov.ua
29.	Нормативні акти України	http:/www.nau.kiev.ua
30.	Офіційний сайт Верховної Ради України	http:/www.rada.gov.ua
31.	Офіційний сайт Національного банку України	http:// www.bank.gov.ua
32.	Право. Україна	http:/www.legal.com.ua
33.	Українське право	http:/www.ukrpravo.com
34.	Урядовий портал	http://www.kmu.gov.ua